

Efter 30 släckta år lyser entréskylten igen.

Hanna Evelyndotter är en i gänget som äger och driver folkparken.

Dansband, hårdrock, schlager och indiepop – här får många olika musikgenrer plats.

Folkparken som vaknade

Vad händer när en nedlagd folkpark mitt i Småland tas över av ett gäng unga, retroglada kulturentreprenörer? Mycket!

TEXT: LENA BIRGERSSON FOTO: ANDERS ROOS

DET ÄR ONSDAGSKVÄLL på Tyrolen i Blådinge. Redan på eftermiddagen har de första veteranbilarna rullat in genom grindarna: en blåvit Opel Kapitän, en mintgrön Cadillac och en knallröd Folkvagnsbubbla, alla från femtitalet. Besökarna samlas i klungor och vi hör dem surra om stötfångare, elektriska fönsterhissar och hästkrafter.

Men Olles Onsdagar, döpt efter parkens grundare, lockar alls inte bara motorintresserade nostalgiker. Många är här för att bara titta på folk, fika eller äta gott. Andra tränar danssteg på den stora dansbanan. Lindy hop-föreningen från närbelägna Växjö, lär ut swingdans till alla som vill prova på. Från serveringen har man en förnämlig utsikt

över dansparen. Målningarna i taket över dansbanan drar också blickarna till sig. Det är gammaldags, färgglada och lätt absurda motiv med ölbeskänkta män och yppiga kvinnor i tyrolerkläder. Överallt i parken påminns vi om svunna tider. Lyckohjulet snurrar, i Cloettakiosken säljs godis som förr och från korvkiosken strömmar dofterna mot oss.

TYROLEN STARTADES 1962 av just Olle Olofsson, en musikintresserad lanthandlanson från trakten som tyckte att namnet lät lagom exotiskt. Parken blev snart en av Sydsveteriges hetaste nöjesmetropoler och på lördagarna trängdes bilar från Småland, Skåne, Blekinge och Halland på

Ta en fika, en svängom på dansbanan eller bara en tur genom parken och hälsa på folk. Under sommaren håller Tyrolen öppet varje onsdagskväll.

Rocking Jamboree, festivalen för alla som gillar amerikanskt fyrtio- och femtiotalskultur, hålls i år den 30 juni till 2 juli.

Nostalgi lockar många till Tyrolen – både yngre med lust på retro och äldre som minns sitt eget glada sextital.

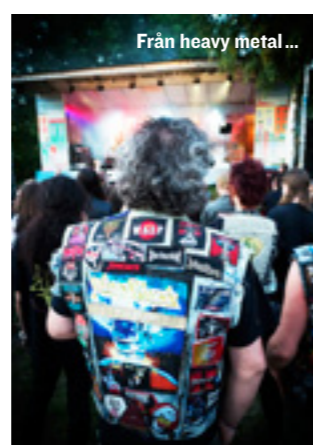
parkeringen. På Stora scenen spelade landets mest populära artister, liksom internationella storheter som rockkungen Bill Haley och Little Joe från teveserien Bröderna Cartwright.

Det här var tiden då folkparker lockade alla kategorier. De som gillade traditionell pardans och dansbandsmusik hade sin dansbana, mods och popsnören höll till på en annan. Raggarna hängde mest ute på parkeringen – om det inte var något häftigt uppträdande, som Jerry Williams, på scen.

Men under 1970-talet hårdnade konkurrensen från städernas diskotek och pubar. Allt färre tog sig ut till dansbanorna, och på Tyrolen hade raggarnas härjningar med slagsmål och repade bilar skrämt bort många. 1976 stängde parken och försjönk så småningom i djup Törnrosasömn – som kom att vara i trettio år.

2007 FICK ETT GÄNG unga retro-entusiaster från Växjötrakten nys om att hela anläggningen var till salu. De tog sig ut till den tillbommade parken och hoppade helt sonika över det höga planket. Alla var då i tjuogoårsåldern och ingen hade någon större folkparkserfarenhet – de var för unga. Men intresset för gamla byggnader och nostalgiska prylar hade de gemensamt.

– Vi trodde först inte våra ögon, berättar Hanna Evelyn-dotter. Här såg vi de fina takmålningarna på dansbanan,

de stora idolporträtten ute i parken, skjutbanan, korvbaren och de olika scenerna.

– Och allt var intakt, bara väldigt slitet. Vi, som gillar allt gammal, kunde bara inte förstå hur man kunde låta ett ställe som detta förfalla.

Hanna och sju andra i gänget bestämde sig för att köpa parken. De bildade en ekonomisk förening, "Tyrolens vänner", och började restaurera byggnaderna. Planerna från starten var vaga. Några sysslade redan med musik och ar-

rangerade konserter och tänkte att Tyrolen kunde bli en bra plats för mindre musikfestivaler.

Men det ena gav det andra. Utan pengar, men med fiffighet och hjälpsamma vänner, har de sakta men säkert återuppväckt Tyrolen. Kvällstid blinkar nu åter neonskyltarna välkomnande, längs pelargången upp mot dansbanan lyser vita klotlampor och långa slingor med kulörta lyktor. Från serveringen hörs slammer av bestick och glas, det sorlas och skrattas i alla vrår.

TYROLENS SÄSONG INLEDS i början av maj och under sommaren varvas arrangemang av de mest skiftande slag. Musikfestivaler i olika genrer, men också mer stillsamma evenemang som loppisar, skörde- och trädgårdsdagar och drive-in-bio. Torsdagar är barnens dag med teater, och ibland clownner och cirkusskola.

– I starten tyckte många att vi skulle ordna tillställningar med dansband som förr i världen. Vi provade det, men märkte att det inte var vår grej, säger Jacob Hector, en i gänget som köpte parken och som nu arbetar året runt med verksamheten.

– Då och då ordnar vi dansbandskvällar, men tiderna har förändrats och nu går vi hellre in för smala nischade festi-

valer. Vi gillar ju hårdrock, men också punk, rock och indie-pop, ja, all möjlig musik faktiskt.

Hårdrocksfestivalen Muskelrock, som hålls i juni varje år, uppmärksammas i nördiga hårdrocksmagasin och lockar besökare från alla världsdelar. "Bara" 1500 biljetter släpps men festivalen går förstås inte oförmärkt förbi i trakten.

Trafiken på väg 128 är tät, musiken dånar ut över nejden, tälten går knappt att räkna och det gör nog inte heller de ölburkar som konsumeras på campingen.

– Världen har kommit lite närmre oss, säger Jan-Olof Samuelsson som är pensionerad kyrkvaktmästare och bor granne med Tyrolen.

Alla i byn får frikort till hårdrocksfestivalen och många tar gärna en tur in, om inte annat så för att titta på alla tatueringar, enorma frisyrier och kläder med nitar. Den lokala idrottsföreningen tjänar en bra slant på städning av festivalområdet, och kyrkan erbjuder både dusch och frukost.

– Vår kyrkoherde går runt och pratar med besökarna och dessutom brukar festivalen avslutas med en hårdrocksgudstjänst i Blådinge kyrka, berättar Jan-Olof.

– Blådingeborna är fantastiska, säger Hampus Klang, hårdrocksentusiast och även han delägare i Tyrolen. ▶

"30 år senare fick ett gäng unga retro-entusiaster från Växjötrakten nys om att hela anläggningen var till salu"

Torsdagar är barnens dag.

På festivalen Muskelrock.

Kocken Hanna Michaëlsson.

Lindy hop på stora dansbanan med dess omtalade takmålningar.

BO MED STF:
Kronobergshed
vandrarhem i
Moheda, knappt
två mil norr
om Tyrolen.

UNDER PARKENS GLANSDAGAR var maten i parken inte mycket att hurra för. Varm korv, smörgåsar, kaffe och läsk var det som erbjöds. I dag är det annorlunda, berättar Hanna Evelyn-dotter.

– Maten har fått en allt större roll. Nu har vi gäster som åker flera mil hit varje onsdagskväll bara för att äta. Det kan vara allt från vår trädgårdspizza till småländskt bönesmos, en gammal specialitet där nyskördade bondbönor blandas ner i ett välkryddat potatismos. Till det serverar vi småländska lokalproducerade korvar.

I Tyrolens kök är det nu Hanna Michaëlsson och Johan Danielsson som håller i trådarna. Råvarorna är oftast när-odlade och ekologiska.

– Vi skördar det som finns runt knuten, säger Hanna. Från nässlor och ramslök på våren till höstens plommon och äpplen. Av snälla grannar får vi rabarber och fläderblommor som vi gör saft av och vi använder också massor av småländska lingon och blåbär. Rårörda lingon serverar vi till det mesta, utom kanske till pizzan.

Även på musikfestivalerna bjuds rejäl mat, lagad från grunden.

– Världens bästa festivalmat, konstaterar Johan Danielsson. Åtminstone säger besökarna det och vi tror dem gärna.

I ÅR FIRAR NYA TYROLEN tioårsjubileum. Förra året räknade man in över 23 000 besökare och än finns många oprövade idéer. Bland annat har en när-belägen folkhögskola förlagt en kurs i hållbart byggande hit, där deltagarna fått bygga små hus på hjul av återvinningsmaterial.

– Och om ett par år räknar vi med att öppna vandrarhem här. Allt ska gå i retrostil har vi tänkt, säger Jacob Hector.

LÄS MER! I dagarna kommer boken *Tyrolen – 60-talsparadis* i Småland, om folkparkens hela historia från 1960-talets glansperiod till dagens nöjes- och kultursatsning. Den är gjord av teamet bakom det här reportaget, Lena Birgersson och Anders Roos.